

HISTORISCHE VERENIGING 'DE SMILDE'

Vierde jaargang
maart 2006

Nieuwsbrief 12

Een school foto van ca 1924 met onderwijzers en leerlingen van de lagere christelijke school bij de Veenhoop te Midden Smilde. Op de achtergrond rechts het huis van de burgemeester Servatius aan de, toen Kanaalstraat nu Tramweg. Links de oude boerderij van de familie Joffers aan de zelfde weg. Enkele nieuwsgierige kinderen links en rechts achter meester van Wouw.

Uitnodiging lezing: 'Dieper Deur Drenthe van prehistorie tot 1412'.

Op woensdag 5 april a.s. om 20.00 uur in zalencentrum 'The Bridge' te Bovensmilde is er weer een avond waar de geschiedenis van Drenthe de hoofdrol speelt.

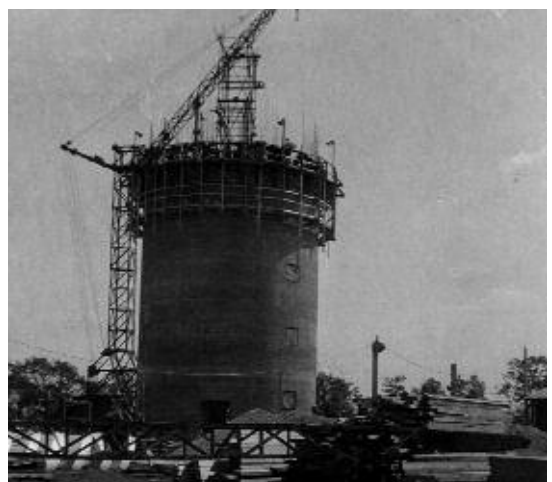
De lezing wordt gehouden in het Drents. De heer Koop Bos, docent bij de stichting Drentse Taol in Assen en voorzitter van de Historische Vereniging Zweeloo, verzorgt dan een inleiding met als titel: 'Dieper Deur Drenthe van prehistorie tot 1412'.

Aan de hand van een powerpoint-presentatie wordt u meegenomen naar de prehistorie en vertelt de heer Bos over vondsten in Drenthe, met kritische en minder kritische kanttekeningen en stellingen. Er wordt dieper ingegaan op continuïteit in bewoning, korenverbouw en streektaal, vanaf de prehistorie tot aan de erkenning van de 'aloude' rechten van de Drenten in 1412.

De omgeving van Zweeloo dient als voorbeeld voor de vondsten, maar is representatief voor heel Drenthe en wordt belicht vanuit een ruimer Europees verband. In deze lezing, bestemd voor zowel Oud-Drenten als Nieuw-Drenten, wordt gepoogd de Drentse prehistorie

en de Drentse geschiedenis van 800 na Chr. - 1412 na Chr., te bekijken vanuit het gezichtspunt van de inheemse Drentse bevolking.

Zoals gewoonlijk lijkt dit weer een informatieve avond te worden en leren we weer een he-leboel over onze 'roots', om maar eens een "echt Drents woord" te gebruiken. In de 'Bridge', dus.

Bouw van de T.V. toren te Hoogersmilde.

Op zoek naar biografische gegevens

In ons themanummer over water schreef de heer J.D. van der Tuin uit Steenwijk een artikel over de in Smilde geboren ir. J.W. de Vries, die een belangrijke rol speelde bij de Deltawerken. U herinnert zich dat vast nog wel. Omdat de heer van der Tuin wist dat onze vereniging nog heel jong is, deed hij daar ook nog wat instructies bij hoe een dergelijk artikel kan worden samengesteld en geschreven. De redactie vond dit niet passen in 'Levend Verleden' maar wilde u dit toch niet onthouden. Daarom treft u dit instructieve verhaal nu hierbij aan. We wachten in spanning af, wat dit ons allemaal zal brengen. Lees het aandachtig en we raden u aan iets met de opgedane kennis te doen.

Voor elke levensbeschrijving bestaat hoe dan ook een aanleiding. De naam J.W.de Vries kwam ik tijdens mijn loopbaan bij het Waterloopkundig Laboratorium meermalen tegen in de technisch-wetenschappelijke literatuur. Daaruit viel op te maken dat hij in de jaren dertig van de vorige eeuw als ingenieur bij de Rijkswaterstaat een belangrijke rol speelde bij de kanalisatie van de Maas en later ook in het gebied van de benedenrivieren en bij de voorbereiding van de Deltawerken. Niemand minder dan dr.ir.J.A.Ringers, na de Tweede Wereldoorlog minister van Openbare Werken en Wederopbouw, noemde hem persoonlijk in zijn rede bij het honderdjarig bestaan van de ingenieursopleiding in Delft in 1942. Wij citeren: "geheel in zijn geest [namelijk die van zijn voorganger C.W.Lely] heeft de hoofdingenieur ir.J.W.de Vries de uitvoering van het werk [de Maaskanalisation] uitstekend geleid". U kunt zich voorstellen dat ik benieuwd was te weten wie deze man was!

Er zijn diverse mogelijkheden om aan meer gegevens over verdienstelijke Nederlanders te komen. In het geval van J.W.de Vries bleken die mogelijkheden teleurstellend beperkt. Van hem was niet eerder een levensbeschrijving gepubliceerd. Ook kwam zijn naam niet voor in biografische woordenboeken, noch in een *Wie is Wie?* Ook naar wat men vroeger een Staat van Dienst noemde, of naar wat we nu een CV noemen, werd vergeefs gezocht. Als mogelijke oorzaak van deze 'onvindbaarheid' meende ik te moeten aanwijzen het zeer frequent voorkomen van de familienaam De Vries. Ook vermoedde ik te maken te hebben met een bescheiden en onbaatzuchtig mens die zijn naam nooit te pronk

heeft willen stellen. Maar, hoe nu verder? Leef-tijdgenoten en oud-collega's die hem gekend zouden hebben, waren niet meer in leven en waarlijk niemand kon me vertellen of er mogelijk nog nabestaanden waren.

In zo'n moeilijke situatie is het raadzaam het spuurwerk te concentreren op het vinden van de vier primaire levensdata: datum en plaats van geboorte en overlijden. Als men die eenmaal heeft, staan er weer nieuwe mogelijkheden voor verder onderzoek open. Volgens een ledenlijst van het Kon. Instituut van Ingenieurs uit 1970 bleek J.W.de Vries in dat jaar in Den Haag te wonen. Veronderstellend dat hij daar ook is overleden, heb ik om advies gevraagd bij een goede kennis die vele jaren werkzaam is geweest in het archiefwezen in Den Haag. De familienaam De Vries komt heel veel voor, zeker in een grote stad als Den Haag. Na lang zoeken in het Centraal Bureau voor Genealogie is het hem gelukt de betreffende persoonskaart boven water te krijgen! De persoonskaart vermeldt alle persoonsnamen van het gezin met data van geboorte, huwelijk en overlijden en is eigenlijk een onmisbare bron voor elke levensbeschrijving. Ook is het hem gelukt, met de overlijdensdatum van J.W.de Vries, de overlijdensadvertentie te vinden in de *Haagsche Courant*. Het vermelde correspondentieadres bleek overeen te komen met het vroegere huisadres van J.W.de Vries. Het huis werd bewoond door zijn tweede dochter en, na raadpleging van de telefoongids, bleek zij nog steeds het ouderlijk huis te bewonen. Na een eerste telefonisch contact en toezending van enige concept-teksten, viel mij de eer te beurt een interview te hebben met twee dochters van J.W.de Vries. Behalve dat zo'n vraaggesprek een wederzijds genoeg is, voorziet het in de ontbrekende gegevens en biedt het een uitstekende mogelijkheid tot verificatie van de tot dusver verzamelde informatie. Het zal de lezer duidelijk zijn dat na dit interview de levensbeschrijving van J.W.de Vries vrij spoedig kon worden uitgewerkt. Overigens had in een eerder stadium archiefbezoek plaats en is contact gelegd met lokale historici en informanten voor aanvullende gegevens over de woonsituatie en het dagelijks leven in zijn jeugdijaren.

– J.D. van der Tuin, Steenwijk

Tekstverwerken

Onze vereniging telt inmiddels 620 leden. Met elkaar veronderstellen wij dat dit mede komt doordat vier keer per jaar een 'Levend Verleden' verschijnt dat wordt gewaardeerd. De redactie bestaat uit vijf personen, die af en toe zelf een artikel schrijven en dit met plezier met de tekstverwerker op de computer doen. Maar er worden ook artikelen aangeboden die nog op papier staan. Soms zelfs met zo'n ouderwetse schrijfmachine, maar ook nog handgeschreven. Het ontbreekt de redactie aan tijd om dit ook nog eens te digitaliseren.

Van die 620 leden zijn er vast een paar (M/V) die met angst en beven naar de toekomst kijken en vrezen dat het tijdschrift niet meer verschijnt. Niet omdat er geen aanbod van artikelen meer is, maar simpelweg omdat ze niet digitaal voorhanden zijn. Niet alleen zij maar ook anderen, die mee willen helpen om dit te voorkomen en bijna foutloos kunnen tekstverwerken, worden opgeroepen om hun vaardigheid in dienst te stellen van de vereniging. Met alle moderne communicatiemiddelen is wonen in ons werkgebied niet eens noodzakelijk, dus wat let u? Meld u aan bijvoorbeeld bij: fred@fontijn.nl.

De vrouw links met oorijzer en bijbehorend kapje is Grietje Drenthen, geboren 26-2-1855 als dochter van Jan Drenthen en Wilhelmina Koops. Ze was getrouwd met Engbertus Hendrikus de Vroome en het echtpaar woonde aan de [toen Hoofdstraat] Veenhoopsweg, nu nummer 44. Naast haar staat haar buurvrouw getrouwd met de smid Fokkens, die op nummer 45 woonde

Bezorgers: Bedankt!

Vrijwilligers zijn de kurken waarop menig vereniging drijft. Ook voor de Historische Vereniging 'De Smilde' gaat dit op. Elders kunt u lezen dat zij nodig zijn voor tekstverwerking, maar wat dacht u van de bezorgers van 'Levend Verleden'; geen tekstverwerking geen 'Levend Verleden'. Maar wanneer dit tijdschrift en de nieuwsbrieven door de post bezorgd moesten worden betaalden we heel wat meer contributie. Nu gebeurt de bezorging grotendeels door vrijwilligers die met veel plezier weer en wind trotseren om u enig leesplezier te schenken. Het had al eerder moeten gebeuren, maar het is nog niet te laat: Bezorgers bedankt! Jullie werk wordt zeer gewaardeerd en al laten we dat niet altijd blijken, het is wel zo.

Oudheidskamer!

Op de bijgaande foto staat Tieme van Dijk afgebeeld, hij was aardappelhandelaar en woonde van 1924 tot 1930 in Villa Maria. Om precies te zijn, zoals achter op de foto staat vermeld: 'In de voorkamer (vanaf de straat voor links)'. Het is zo aardig om dit te vermelden, omdat wij er in geslaagd zijn deze kamer te huren, waarmee we een eigen plek hebben verworven en dat is voor een historische vereniging heel plezierig. Met deze plek hebben we natuurlijk nog lang geen 'oudheidskamer', zoals de kop suggereert, maar wel een plek waar we wat spullen kunnen plaatsen.

Van verschillende leden mochten wij al oude voorwerpen ontvangen, zoals bijvoorbeeld de stembus die de vorige 'Levend Verleden' sierde. Maar ook een oude blikken vuilnisbak. En zo zijn er nog wel meer aardige historische gebruiksvoorwerpen in ons bezit. Tevens is het bestuur van plan om in deze ruime kamer te gaan vergaderen. Wij zijn er blij mee!

Huisjes van zand:

Het gebruik van gekleurde kalkzandsteen in Noord-Nederland van 1900 tot 1925

Dit boekje, geschreven door Bernardine Beenackers-Heeren en Tineke Roelfsema, kreeg 'De Smilde' cadeau van mevrouw T. Roelfsema, waarvoor onze hartelijk dank. Dit boekje, dat verscheen in 2005, gaat in op het

gebruik van gekleurde kalkzandsteen in de buitengevels van woningen in Noord-Nederland in het begin van de twintigste eeuw. Het productieprincipe werd in 1824 ontdekt. De eerste kalkzandsteenfabriek stond in Oldenzaal in 1898. Kalkzandsteen wordt nog steeds gebruikt binnenshuis, maar in het begin van de vorige eeuw werd ook met gekleurde kalkzandsteengevels gebouwd.

Omdat de kalkzandsteenfabriek in Hoogermilde van grote invloed is en is geweest wilde we u van het verschijnen van dit boek op de hoogte brengen. Het is een makkelijk leesbaar boekje met literatuurverwijzingen en veel foto's en tekeningen in kleur. Van harte aanbevolen.

Weet u wie dit zijn?

De heren vormen waarschijnlijk een bestuur of vereniging (nabij de Norgervaart- of van Liersbrug. Weet u de namen mail ze dan naar fred@fontijn.nl of geef het door aan 1 van de bestuurs- of redactieleden.